

SEURAKUNNAN JA SEURAKUNTAYHTYMÄN RAHOITUSLASKELMA

Alkuperäinen hyväksytty 1.6.2006

Päivitys hyväksytty 15.1.2007

Sisällysluettelo	Sivu
1 Rahoituslaskelman säännöstausta ja tarkoitus	2
2 Rahoituslaskelman rakenne	3
3 Rahoituslaskelman sisältö	3
3.1 Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta	3
3.1.1 Tulorahoitus	3
3.1.2 Investoinnit	4
3.2 Rahoitustoiminnan rahavirta	5
3.2.1 Antolainauksen muutokset	5
3.2.2 Lainakannan muutokset	5
3.2.3 Muut maksuvalmiuden muutokset	5
3.2.3.1 Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	5
3.2.3.2 Vaihto-omaisuuden muutos	6
3.2.3.3 Pitkäaikaisten saamisten muutos	6
3.2.3.4 Lyhytaikaisten saamisten muutos	6
3.2.3.5 Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	6
3.2.3.6 Muut muutokset	6
3.3 Rahavarojen muutos	7
4 Rahoituslaskelman esitystapa	7
Liitteet	
1. Seurakunnan ja seurakuntayhtymän rahoituslaskelman kaava	8
2. Rahoituslaskelman erien muodostaminen tililuettelomallin mukaisin	
3. tilinumero	9

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän rahoituslaskelma

1 Rahoituslaskelman säännöstausta ja tarkoitus

Tilinpäätös sisältää rahoituslaskelman, jossa on annettava selvitys varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana (KPL 3:1,1). Rahoituslaskelma ei ole enää osa tilinpäätöksen liitetiedoista vaan se on erillinen tilinpäätöslaskelma tuloslaskelman ja taseen rinnalla. Rahoituslaskelma on tuloslaskelman tavoin seurakunnan kokonaistaloutta kuvaava laskelma tilikaudelta. Rahoituslaskelma täydentää tuloslaskelman, taseen ja niiden liitetietojen antamaa kuvaa tulorahoituksen riittävydestä, investoinneista, antolainauksesta, pääomarahoituksesta sekä rahoitusaseman muutoksista. Rahoituslaskelman tarkoituksena on laajentaa ja parantaa käsitystä seurakunnan rahoituksen tilasta.

Rahoituslaskelman tavoitteena on:

- antaa tilinpäätöksen lukijoille informaatiota siitä, miten seurakunnan toiminnasta on syntynyt tulorahoitusta ja mihin se on käyttänyt tulorahoitusvirran
- täydentää tuloslaskelman, taseen ja liitetietojen antamaa informaatiota erityisesti investointien ja rahoitustoiminnan osalta
- auttaa seurakunnan rahoituksellisen aseman arvioimisessa, erityisesti maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden muutosten osalta
- auttaa seurakunnan tulevien rahavirtojen ennakoinnissa.

Rahoituslaskelman kaikki erät voidaan johtaa suoraan seurakunnan kirjanpidosta. Rahoituslaskelman tavoitteena on esittää yhteenveto seurakunnan todellisesta rahaliikenteestä ja rahavarojen muutoksesta tilivuoden aikana. Rahoituslaskelmassa osoitetaan ensinnäkin, kuinka paljon seurakunnan varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta on ollut yli- tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan rahavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten rahajäämä on käytetty seurakunnan rahoitusaseman vahvistamiseen.

Seurakunnan taloudellisen tilanteen kehitystä tulee seurata jatkuvasti. Erityistä huomiota tulee kiinnittää maksuvalmiuden seurantaan ja suunnitteluun. Rahoituslaskelman avulla tarkastellaan tulorahoituksen riittävyttä investointeihin ja ulkopuolisen rahoituksen tarvetta. Rahoituslaskelman tuottamisella kuukausittain juoksevan kirjanpidon perusteella saadaan ajoissa hyödyllistä tietoa myös luottamushenkilöille rahan lähteistä ja käytöstä.

Tässä ohjeessa on seuraavat muutokset yleiskirjeen 20/2002 liitteenä olleeseen rahoituslaskelmaohjeeseen verrattuna:

- Käyttöomaisuus -käsite on poistunut ja tilalle on tullut tasekaavan mukainen pysyvät vastaavat -käsite.
- Antolainauksen muutokset -kohtaan merkitään muille seurakunnille tai tytäryhteisöille myönnettyjen antolainojen lisäykset ja vähennykset.
- *Muut maksuvalmiuden muutokset* -ryhmään on lisätty alaryhmä *Muut muutokset*.

Rahoituslaskelma täsmäytetään todelliseen rahavarojen muutokseen kuukausittain samassa yhteydessä, kun kuukauden tilit täsmäytetään ja kausi suljetaan. On perusteltua tarkistaa rahoituslaskelman oikeellisuus manuaalisesti ainakin tilinpäätöksen yhteydessä.

Tämä ohje on voimassa 1.1.2007 alkavasta tilikaudesta lähtien ja se korvaa yleiskirjeen 20/2002 liitteenä olleen ohjeen rahoituslaskelman laatimisesta.

Ohjeessa seurakunnalla tarkoitetaan jäljempänä myös seurakuntayhtymää, ellei toisin ole sanottu.

Rahoituslaskelman kaava ja rahoituslaskelman erien muodostaminen tililuettelomallin mukaan ovat tämän ohjeen liitteenä.

2 Rahoituslaskelman rakenne

Seurakunnan rahoituslaskelma ryhmitellään kahteen osaan:

- varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta sekä
- rahoitustoiminnan rahavirta.

Rahoituslaskelma esitetään ns. rahavirtalaskelmana, jossa on erikseen nähtävissä varsinaisen toiminnan tulorahoituksen ja investointien vaikutukset nettorahavirtaan sekä rahoitustoiminnan nettorahavirta. Seurakunnan rahoituslaskelma laaditaan varsinaisen toiminnan tulorahoituksen ja investointien osalta suoriteperusteisesti. Tämä tarkoittaa, että mm. vuosikatteeseen sisältyviä tuottoja ja kuluja ei oikaista myyntisaamisten ostovelkojen muutoksilla, vaan oikaisu tehdään vasta muiden maksuvalmiuteen vaikuttavien erien muutoksissa rahoitustoiminnan rahavirta -osassa. Samoin rahoituslaskelmassa esitettävät tase-erien lisäykset ja vähennykset perustuvat suoriteperusteisesti kirjattuihin tuloihin ja menoihin.

Rahoitustoiminnan rahavirtaa koskevassa osassa esitetään ensin antolainauksen ja lainakannan muutokset. Muihin maksuvalmiuden muutoksiin sisällytetään toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten sekä korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset sekä muut muutokset. Rahoituslaskelman selkeyden säilyttämiseksi siinä esitetään eriteltyinä vain kokonaistalouden kannalta olennaiset erät. Varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan nettorahavirtojen yhteenlaskettu muutos vastaa taseesta laskettua rahavarojen muutosta tilikauden aikana.

3 Rahoituslaskelman sisältö

3.1 Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta

3.1.1 Tulorahoitus

Tulorahoituksen osatekijät eritellään tuottoina ja kuluina yksityiskohtaisesti tuloslaskelmassa. Vuosikate sekä satunnaiset erät otetaan rahoituslaskelmaan suoraan tuloslaskelmasta.

Vuosikate ja satunnaiset erät saattavat sisältää eriä, jotka vaikuttavat rahoituslaskelman muiden erien laskemiseen. Vuosikatteen ja satunnaisten erien korjaukset esitetään rivillä *Tulorahoituksen korjausevät*.

Tulorahoituksen korjauseriä ovat:

- pysyviin vastaaviin kuuluneiden hyödykkeiden myyntivoitot, kun ne on merkitty toimintatuottoihin tai satunnaisiin tuottoihin
- pysyviin vastaaviin kuuluneiden hyödykkeiden myyntitappiot, kun ne on merkitty toimintakuluihin tai satunnaisiin kuluihin
- pakollisten varausten muutos tilikauden aikana. Tilikauden aikana tuloslaskelmaan kuluksi ja taseeseen pakolliseksi varaukseksi kirjattu erä ei ole rahan käyttöä. Pakollisten varausten määrästä tilikauden lopussa vähennetään pakollisten varausten määrä tilikauden alussa
- suunnitelmapoistojen oikaisuna kirjatut myyntivoitot ja -tappiot.

Esimerkki tulorahoituksen korjauseriin ja investoinnit -kohtaan kirjattavasta tapahtumasta:

Seurakunta A on myynyt 50 000 euron myyntihinnalla vanhan omakotitalon, jonka kirjanpidossa jäljellä oleva hankintameno oli 12 000 euroa, kun suunnitelman mukaiset poistot oli kirjattu myyntiajankohtaan saakka. Myyntivoitto 38 000 euroa on kirjattu tuloslaskelmaan satunnaiseksi tuotoksi. Rahoituslaskelmassa tapahtuma näkyy näin:

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta

Tulorahoitus

Vuosikate

Satunnaiset erät

+ 38 000 €

Tulorahoituksen korjauserät

- 38 000 €

Investoinnit

Investointimenot

Rahoitusosuudet investointimenoihin

Pysyvien vastaavien myyntitulot

+ 50 000 €

Tuotoiksi tai kuluiksi kirjatut kurssierot vaikuttavat vuosikatteeseen. Niitä ei oikaista, koska ne sisältyvät rahoitustoiminnan nettorahavirtaan. Myöskään siinä tapauksessa, että esim. kurssitappio on aktivoitu taseen siirtosaamisiin ja vastaerä on merkitty valuuttamääräisen saamisen vähennykseksi tai valuuttamääräisen velan lisäykseksi, kurssitappio ei vaikuta rahoituslaskelman laatimiseen, koska se sisältyy automaattisesti rahoitustoiminnan rahavirran eriin.

3.1.2 Investoinnit

Investoinneilla tarkoitetaan niitä menoja, jotka on aktivoitu tilikauden aikana taseen pysyviin vastaaviin. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä. Investointimenoa esitetään myös hankintameno tai sen osa, joka on katettu investointivarauksella tai -rahastolla. Pysyviin vastaaviin kuuluvien hyödykkeiden ennakkomaksut merkitään rahoituslaskelmaan investointeina.

Tiedot investointien määrästä saadaan joko pääkirjanpidosta tai pysyvien vastaavien osakirjanpidosta. Pysyviin vastaaviin kuuluvien hyödykkeiden investoinnit voidaan laskea myös siten, että pysyvien vastaavien muutokseen lisätään poistot ja arvonalennukset ja siitä vähennetään arvonorotukset tilikauden aikana.

Rahoituslaskelmassa esitetään omana eränä kirkon keskusrahastolta, EU:lta tai muulta taholta saadut rahoitusosuudet investointimenoihin. Rahoitusosuudet investointeihin kirjaetaan keskeneräisten hankintojen menonoikaisuksi ja ne esitetään rahoituslaskelmassa mak-

superusteisina (Kkh yleiskirje 8/2005). Rahoituslaskelmassa esitetään omana eränä myös pysyviin vastaaviin kuuluneiden hyödykkeiden myyntitulot. Investointien myyntitulot sisältävät pysyviin vastaaviin kuuluneen omaisuuden luovutuksista saadut myyntihinnat myyntilaskujen tai muiden myyntitositteiden mukaan bruttomääräisinä.

Investoinneista johtuvat ostovelat sisältyvät pitkä- tai lyhytaikaisten korottomien velkojen muutokseen. Investointeihin saatavista rahoitusosuuksista sekä pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntituloista johtuneet saamiset sisältyvät samoin luonteensa mukaisesti pitkä- tai lyhytaikaisten saamisten muutokseen.

3.2 Rahoitustoiminnan rahavirta

3.2.1 Antolainauksen muutokset

Muille seurakunnille ja tytäryhteisöille myönnettyt antolainauksen lisäykset ja vähennykset esitetään ryhmässä *Antolainauksen muutokset*.

Antolainasaamisten lisäykset vähentävät rahan käyttönä rahavirtaa ja antolainasaamisten takaisinmaksut lisäävät rahavirtaa. Ryhmään *Antolainauksen muutokset* sisällytetään myös taseen vaihtuvien vastaavien ryhmään *Saamiset* sisältyvien lainasaamisten muutokset.

3.2.2 Lainakannan muutokset

Rahoituslaskelma osoittaa, miten seurakunnan rahoitusrakenne on tilivuoden aikana muuttunut. Pitkäaikaisten lainojen lisäys osoittaa, kuinka paljon seurakunta on tilivuoden aikana ottanut uutta pitkäaikaista lainaa.

Pitkäaikaisten lainojen vähennykseksi merkitään seurakunnan pitkäaikaisten lainojen lyhennykset tilikauden aikana. Edellisen vuoden tilinpäätöstä laadittaessa seuraavan vuoden lainanlyhennykset on siirretty taseen pitkäaikaisesta vieraasta pääomasta lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. Tämän vuoksi rahoituslaskelman pitkäaikaisen vieraan pääoman vähennys ei ole aina yhtä suuri kuin taseista näkyvä pitkäaikaisen vieraan pääoman vähennys.

Lyhytaikaisten lainojen lisäys osoittaa, kuinka paljon seurakunta on tilivuoden aikana ottanut uutta lyhytaikaista lainaa. Lyhytaikaisten lainojen vähennys osoittaa, kuinka paljon seurakunta on tilivuoden aikana lyhentänyt lyhytaikaisia lainojaan. Lyhytaikaisten lainojen lisäykset ja vähennykset esitetään rahoituslaskelmassa nettona kohdassa *Lyhytaikaisten lainojen muutos*.

3.2.3 Muut maksuvalmiuden muutokset

3.2.3.1 Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos

Kun seurakunta on saanut toimeksiantajilta varoja määrättyjen tehtävien hoitamista varten, tase-erä *Toimeksiantojen varat* osoittaa ko. saadut varat ja tase-erä *Toimeksiantojen pääomat* osoittaa velat, joista seurakunta vastaa toimeksiantajille.

Toimeksiantojen pääomien käyttö rahastosääntöjen mukaiseen toimintaan kirjataan tuloslaskelmaan kuluiksi. Tuloslaskelmaan tehdään siirto toimeksiantojen pääomien vähennykseksi/lisäykseksi toteutuneiden kulujen/tuottojen verran. Tuloslaskelmassa

- toimeksiantojen pääomien toiminta- ja rahoitustuotot,
 - toimeksiantojen pääomien toiminta- ja rahoituskulut,
 - pääomilla rahoitetun toiminnan kulut sekä
 - siirto toimeksiantojen pääomien vähennykseksi/lisäykseksi
- eivät yhteensä vaikuta vuosikatteen määrään. Mikäli toimeksiantojen varoista aiheutuu rahoitustuottoja ja/tai -kuluja, ne kirjataan rahoitusosan tuotoiksi ja/tai kuluiksi erillistunnitteen kera. Nämä rahoitustuotot ja/tai -kulut otetaan huomioon, kun tuloslaskelmassa tehdään siirto toimeksiantojen pääomien vähennykseksi tai lisäykseksi.

3.2.3.2 Vaihto-omaisuuden muutos

Vaihto-omaisuusostojen aktivointi taseeseen lisää vuosikatteen määrää, vaikka ostot merkitsevät myös tältä osin rahan käyttöä. Siksi vaihto-omaisuuden lisäys tilikauden aikana vähennetään rahoitustoiminnan rahavirta -osassa. Vaihto-omaisuuden vähennys taas lisätään rahoitustoiminnan rahavirta -osassa.

3.2.3.3 Pitkäaikaisten saamisten muutos

Tähän kohtaan kuuluvia saamisia ovat taseen vaihtuvien vastaavien saamisten ryhmässä esitetyt pitkäaikaiset saamiset antolainauksen muutoksiin sisällytettäviä lainasaamisia lukuun ottamatta (yhtä vuotta pidemmän ajan kuluttua erääntyvät myyntisaamiset, muut saamiset ja siirtosaamiset).

3.2.3.4 Lyhytaikaisten saamisten muutos

Tähän kohtaan kuuluvia saamisia ovat taseen vaihtuvien vastaavien saamisten ryhmässä esitetyt lyhytaikaiset saamiset antolainauksen muutoksiin sisällytettäviä lainasaamisia lukuun ottamatta (yhden vuoden tai sitä lyhyemmän ajan kuluessa erääntyvät myyntisaamiset, muut saamiset ja siirtosaamiset).

3.2.3.5 Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos

Korottomina velkoina käsitellään saadut ennakot, ostovelat, muut velat ja siirtovelat. Koska tähän ryhmään kuuluvat pitkäaikaiset velat ovat harvinaisia, ne yhdistellään lyhytaikaisten velkojen kanssa.

3.2.3.6 Muut muutokset

Kohdassa *Muut muutokset* esitetään mm. seuraavat seurakunnan taseen mukaiseen rahoituskelliseen asemaan tilivuoden aikana vaikuttaneet erät:

- omassa pääomassa virheellisesti olleen rahaston (diakoniarahasto, adressirahasto jne.) siirto toimeksiantojen pääomiin.
- omassa pääomassa olevien ainaishoitosopimusten pääomien lisäykset ja vähennykset, kun seurakunnalla ei ole hautainhoitorahastoa, mutta sillä on ainaishoitosopimuksia hoidettavana.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa on esitettävä erittely olennaisista *Muut muutokset* -ryhmän eristä.

3.3 Rahavarojen muutos

Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirran sekä rahoitustoiminnan nettorahavirran yhteen laskemisella saadaan seurakunnan rahavarojen muutos tilikauden aikana.

Likvidien rahavarojen määrästä tilivuoden lopussa vähennetään rahavarojen määrä tilivuoden alussa. Laskelma osoittaa rahavarojen määrän ja sen muutoksen tilivuoden aikana. Likvidejä rahavaroja ovat rahoitusomaisuusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Rahoituslaskelman osoittama rahavarojen muutos täsmäytetään erillisellä laskelmalla päätävän ja aloittavan taseen rahavarojen erotuksen kanssa. Muutoksen tulee olla yhtä suuri kuin varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan nettorahavirrat yhteensä.

4 Rahoituslaskelman esitystapa

Rahoituslaskelmassa esitetään tilivuoden lukujen lisäksi vertailutiedot edelliseltä tilivuodelta. Rahoituslaskelmassa ei esitetä ryhmien ja alaryhmien otsikkoja lukuun ottamatta riivejä, joilla ei ole lukuja viimeksi päättyneenä eikä sitä edeltävänä vuonna.

Rahoituslaskelman eriä voidaan lisätä sen kaavaan verrattuna, mikäli se on oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi seurakunnan rahoituksesta merkityksellistä.

Rahoituslaskelma esitetään muiden tilinpäätöslaskelmien tavoin sentin tarkkuudella.

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän rahoituslaskelman kaava

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta

Tulorahoitus		
Vuosikate	+/- XXX	
Satunnaiset erät	+/- XXX	
Tulorahoituksen korjauuserät	<u>+/- XXX</u>	+/- XXX
Investoinnit		
Investointimenot	- XXX	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+ XXX	
Pysyvien vastaavien myyntitulot	<u>+ XXX</u>	<u>+/- XXX</u>

Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta +/- XXX

Rahoitustoiminnan rahavirta

Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	- XXX	
Antolainasaamisten vähennys	<u>+ XXX</u>	+/- XXX
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+ XXX	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- XXX	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>+/- XXX</u>	+/- XXX
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	+/- XXX	
Vaihto-omaisuuden muutos	+/- XXX	
Pitkäaikaisten saamisten muutos	+/- XXX	
Lyhytaikaisten saamisten muutos	+/- XXX	
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	+/- XXX	
Muut muutokset	<u>+/- XXX</u>	<u>+/- XXX</u>

Rahoitustoiminnan nettorahavirta +/- XXX

Rahavarojen muutos +/- XXX

Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	XXX	
Rahavarat 1.1.	<u>- XXX</u>	+/- XXX

Rahoituslaskelman erien muodostaminen tililuettelomallin mukaisin tilinumeroin

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta

Tulorahoitus

- +/- Vuosikate (tuloslaskelman vuosikate)
- +/- Satunnaiset erät (6640-6699 ja 6700-6759)

Tulorahoituksen korjauserät

- Pysyviin vastaaviin kuuluneiden hyödykkeiden myyntivoitot (toimintatuotot 3820-3899 ja satunnaiset tuotot 6640-6649)
- + Pysyviin vastaaviin kuuluneiden hyödykkeiden myyntitappiot (toimintakulut 4920-4929 ja satunnaiset kulut 6700-6709)
- +/- Pakollisten varausten muutos tilikauden aikana (2140-2199)

Investoinnit

Investointimenot:

- Pysyvien vastaavien aineettomien hyödykkeiden lisäys (1000-1029)
- Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden lisäys (1030-1279, 1280-1299)
- Sijoitusten lisäys (1300-1399)

- + Rahoitusosuudet investointimenoihin
- + Pysyvien vastaavien myyntitulot

Rahoitustoiminnan rahavirta

Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten lisäys:

- + Lainasaamiset 31.12. (1530-1549 ja 1620-1649, debet)
- Lainasaamiset edellisenä vuonna 31.12. (1530-1549 ja 1620-1649, debet)

Antolainasaamisten vähennys:

- + Lainasaamiset edellisenä vuonna 31.12. (1530-1549 ja 1620-1649, kredit)
- Lainasaamiset 31.12. (1530-1549 ja 1620-1649, kredit)

Lainakannan muutokset

- + Pitkäaikaisten lainojen lisäys (2300-2379, kredit)
- Pitkäaikaisten lainojen vähennys (2300-2379, debet)
- +/- lyhytaikaisten lainojen muutos (2500-2529)

Lainakannan muutoksen tarkistuslaskelma:

- + Lainat edellisen vuoden taseesta 31.12.
- + Uusien lainojen nostot pääkirjanpidon tileiltä
- Lainojen lyhennykset pääkirjanpidon tileiltä
- = **Lainat 31.12.**

Muut maksuvalmiuden muutokset

- +/- Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos (tilit 1400-1459, 2200-2299)
- +/- Vaihto-omaisuuden muutos (tilit 1460-1499)
- +/- Pitkäaikaisten saamisten muutos (tilit 1500-1529, 1550-1599)
- +/- Lyhytaikaisten saamisten muutos (tilit 1600-1619, 1650-1699)
- +/- Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos (tilit 2380-2499, 2530-2999)
- +/- Muut muutokset (mahdollisesti tilit 2008-2009, 2010-2079 ja 6090-6099)

Rahoituslaskelman mukaisen rahavarojen muutoksen on oltava yhtä suuri kuin päättävän ja aloittavan taseen tilien 1700-1999 erotus.